SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. CI No. 211. JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, NOVEMBER 5, 1994. CENTS 50 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 5-го ЛИСТОПАДА 1994. Ч. 211. РІК CI

ПІДГОТОВЛЯЮТЬ ДЕРЖАВНУ ВІЗИТУ Л. КУЧМИ ДО ЗСА

Київ (Р. Р.). — Тут у вівторок, 1-го листопада, відбулася пресова конференція, присвячена підсумкам поїздки Президента України Леоніда Кучми до Канади і підготові до запланованих відвідин ЗСА.

Державна візита Л. Кучми до ЗСА розпочнеться 20-го листопада. Про це повідомив новопризначений амбасадор України в ЗСА Юрій Щербак, підкресливши, що це буде державна візита і лише п'ята для Адміністрації Б. Клінтона.

Амбасадор накреслив програму своєї діяльности на новому пості та висловив підтримку економічним реформам, запропонованим Президентом Кучмою. На думку Щербака, намічені реформи допоможуть Україні увійти в новий етап свого розвитку і цей етап буде більш динамічним.

Серед основних напрямків своєї діяльности Ю. Щербак назвав сприяння українсько-американським ринковим відносинам, а першочерговим завданням назвав підготову державної візити Президента України до ЗСА. „У ЗСА сконцентровані найбільші фінансові організації світу, які впливають на ввесь економічний процес плянети, тому необхідно зміцнювати взаємовигідну співпрацю з цими структурами", — вважає Ю. Щербак.

Начальник Управління зв'язків з Европою та Америкою Юрій Богаєвський поінформував, що в Канаді підписано шість і парафовано один міжурядовий документ. Серед них: угода про дружбу і співпрацю між Україною та Канадою; угода про військові взаємини і меморандум, про взаєморозуміння щодо двосторонніх військових зв'язків; угода про економічну співпрацю; угода про сприяння і захист інвестицій; конвенція про уникнення подвійного оподаткування; меморандум про взаєморозуміння щодо канадської програми співпраці. Угоди передбачають особливе партнерство, більш тісну військову співпрацю, дотримання ринкової економіки, захист інвестицій, компенсацію шкод, безплатні перекази твердої валюти, співпрацю в енерґетиці, сільському господарстві, будівництві і космічній галузі. Передбачено також полегшення здійснення канадської програми допомоги шляхом звільнення канадських фірм і людей, які працюють в Україні, від міських податків, від імпортного чи експортного мита. Підписання таких угод, за словами Богаєвського, свідчить про те, що „Канада дивиться на Україну, як на одного з головних партнерів в Европі".

Л. Кучма розмовляв з А. Ґором

Київ (Р. Р.). — Тут у середу, 2-го листопада, Пресова служба Президента повідомила, що Леонід Кучма мав телефонічну розмову з віцепрезидентом З'єднаних Стейтів Америки Албертом Ґором.

Під час розмови відбувся обмін думками про перспективи ратифікації Верховною Рдою України договору про нерозповсюдження ядерної зброї (ДНЯЗ) та про надання Україні ґарантій ядерної безпеки. Була мова також про перші кроки лібералізації економіки України. А. Ґор високо оцінив сміливі й рішучі дії Президента України, спрямовані на радикальні реформи і пообіцяв, що ЗСА сприятимуть у їх успішному проведенню.

Президент Кучма відзначив, що завдяки становищу ЗСА, у світі почали краще ставитися до України. Л. Кучма та А. Ґор висловили надію, що державні відвідини ЗСА Президентом України пройдуть успішно.

УКРАЇНСЬКА ДЕЛЕҐАЦІЯ ЗУСТРІЛАСЯ З ПРЕДСТАВНИКАМИ СІ-БІ-ЕС

Ню Йорк. — Як уже інформовано, в понеділок 31-го жовтня, п'ятичленна українська делеґація мала зустріч з представниками телемережі Сі-Бі-Ес у зв'язку з висвітленням програми про Львів і західню Україну в програмі „60 хвилин".

У склад української делеґації входили: Владика Василь Лостен, д-р Аскольд Лозинський, д-р Нестор Олесницький, Уляна Мзуркевич і проф. Тарас Гунчак. До них долучилися ще два нові жидівські іміґранти з України. Делеґація запросила кореспондентів телевізійної програми „Контакт", „Українського Тижневика" і „Національної Трибуни", але представники Сі-Бі-Ес не погодилися на їх участь у розмовах. („Свобода" не була запрошена українською стороною).

У розмовах українська делеґація вказала на цілий ряд історичних спотворень у сеґменті, який ішов під заголовком „Огидне обличчя свободи", і вимагали їх виправлень. Представники Сі-Бі-Ес не зробили жодних зобов'язань, але обіцяли щераз перевірити програму у світлі завваг, які зробила українська делеґація і маси листів і телефонів протесту, які наспіли на адресу Сі-Бі-Ес.

Український Конгресовий Комітет Америки повідомив в окремому комунікаті, що він задумує внести протест до Федеральної комісії засобів масової інформації і розглядає можливості судової акції..

„ДИНАМО" ПРОГРАЛО

Париж. — Футбольна дружина київського „Динамо", яка змагається за Чашу Европи, програла у групових змаганнях проти французької дружини Париж-Ст. Жермейн 0:1. У цій самій групі „Спартак", Москва і „Баєрн" Мюнхен зремісували 2:2. „Динамо" має ще дві ігри у своїй групі — проти „Спартака" в Москві і проти „Баєрн" в Києві.

У Криму горять ліси

Симферопіль. — Як повідомили 2-го листопада офіційні засоби масової інформації України, у районі Великої Ялти, поруч з водоспадом Учан-Су, пожежа охопила 15 гектарів лісу. Пожежа виникла у важкодоступному для гасіння місці, на крутому схилі з каменепадом.

Про 15 гектарів сказав віцепрем'єр кримського уряду Аркадій Демиденю, однак пожежа поширилася дуже швидко і тепер охоплює площу в п'ять разів більше.

До гасіння викликано багато пожежників, міліціянтів, військових і цивільних громадян.

В. Масол скоментував підвищення цін

Київ /Р.Р./. - Тут 1-го листопада в газеті „Урядовий Кур'єр" надруковано коротке інтерв'ю з прем'єр-міністром України Віталієм Масолом для газети/ українського радіо і телебачення.

Як сказав В.Масол, для підвищення цін і, відповідно, індексації заробітків та пенсій були об'єктивні та суб'єктивні причини. Серед об'єктивних він назвав великий дефіцит державного бюджету, заборгованість України за енерґоносії та величезні дотації деяким державним підприємствам. До суб'єктивних чинників Масол відніс ліквідацію реґульованого курсу валют, вступ України до Міжнародного валютного фонду і схвалення програми стабілізації.

За словами Б.Масола, протягом дев'ятьох місяців ціни на ґаз і нафту не зростали, населення платило за них мало, а державний борг зростав. Тому довелося підвищити тарифи та здійснити індексацію заробітків. Масол погодився, що компенсація заробітків „не цілком відповідає новим цінам", проте одночасно знято верхню межу прибуткового податку на зарплатню. Затверджено постанову, що зарплатня до 780,000 карбованців не оподатковується. Закон почне діяти з дня його підписання, а індексацію здійснено з 1-го жовтня.

„Акщо ми створимо умови, щоб швидше й інтенсивніше запрацювало виробництво, то зростуть і доходи працівників. Але коли падіння виробництва триватиме, то поліпшення життя не буде", - сказав прем'єр-міністер.

Напередодні ювілейного концерту хору „Думка"

Хор „Думка" виконує колядки в катедрі св. Патрика в Ню Йорку, Різдво 1993 року

Ню Йорк, Н. Й. (В. Т-ець) — Коли у кінці 1940-их і на початку 1950-их років до ЗСА прибула нова хвиля українських іміґрантів, то по всіх осередках їхнього поселення постали різні нові організації, між ними мистецькі ансамблі, зокрема хори. І спершу майже всі вони процвітали і розвивали свою мистецьку діяльність.

Однак проминуло понад 40 років і з тих хорів залишилася тільки дуже мала горстка. Нюйоркська метрополітальна округа є одна з тих, у якій далі активно і дуже рлодовито діє мистецька одиниця, заснівана 45 років тому, а саме український хор „Думка".

Цей же хор, заснований у жовтні 1949 року групою новоприбулих ентузіястів хорового мистецтва, у наступну суботу, 12-го листопада, влаштовує ювілейний концерт з нагоди 45-річчя свого заснування. Концерт відбудеться о год. 5-ій по полудні в залі Купер юніон при 3-ій авеню і 7-ій вулиці в Ню Йорку. Хором диригуватиме музичний керівник Василь Гречинський, а акомпаньюватиме Євгенія Палей. Співучасником концерту буде бас-баритон Андрій Добрянський, соліст Метрополітальної опери в Ню Йорку.

Програма концерту складається з творів Д. Бортнянського, А. Гнатишина, Г. Давидовського. Є. Козака, А. Кушніренка, М. Леонтовича, М. Лисенка, М. Ракова, Д. Січинського, І. Соневицького та К. Стеценка.

Протягом 45-0х років існування метою хору „Думка" було і далі є збереження і плекання української хорової спадщини. Спершу як чоловічий хор, а від 1959 року як мішаний, хор „Думка" ширив українське хорове мистецтво по різних містах Ам рики та Канади, як також відбув дві концертові поїздки по країнах Західньої Европи, де його вітали з великим ентузіязмом.

З широким репертуаром, який включає українську народну, клясичну та церковну музику, хор „Думка" виступав у Карнеґі Голл, Ейвері Фишер Голл у Лінкольн Центер, Тавн Голл, Медисон Сквер Ґарден, у катедрі св. Патрика у Ню Йорку, у Кенеді Центрі у Вашінґтоні, у

(Закінчення на стор. 4)

ЗАБАВА-КАБАРЕТ В ІСТ ГАНОВЕР

Іст Гановер, Н. Дж.—75-ий Відділ СУА і Комітет Українського Музею (відділ Ню Джерзі) влаштовують забаву-кабарет з розваговою програмою, яка відбудеться у суботу, 19-го листопада, в залі Готелю Рамада, дорога 10 захід в Іст Гановер, Н. Дж. Початок о год. 8:30 вечора. Гратиме оркестра „Темпо". Вступ—25 дол., 30—при вході, що включає каву і печиво. Частина доходу призначена на новий будинок Українського Музею. Замовляти квитки і столи слід у Марії Кукурудзи (201) 779-4720.

Відбулися українсько-російські консультації

Київ /Р.Р./. - У середу, 2-го листопада, пресовий центр Міністерства закордонних справ України повідомив, що цього дня у Москві вудбулися консультації української і російської урядових делеґацій . Українську сторону представляв заступник міністра закордонних справ Борис Тарасюк.

З російської сторони в переговорах взяли участь перший заступник міністра закордонних справ Росії Ігор Іванов і заступник міністра закордонних справ Росії Ґеорґій Мамедов. Сторони обговорили питання про надання Україні ґарантій національної безпеки з боку ядерних держав, при чому Україна настоює на підписанні багатостороннього документу з цього питання.

Такі ж консультації недавно відбулися з керівниками зовнішньополітичних відомств ЗСА і Франції. В ході консультацій обговорено пропозиції Президента України Леоніда Кучми, надіслані керівникам ядерних держав.

На спільному засіданні Комісій Верховної Ради України з питань оборони та національної безпеки і Комісії в закордонних справах і з'вязках з СНД питання про приєднання України до ДНЯЗ вирішено винести на розгляд депутатів ще до відвідин ЗСА Президентом України.

Здійснюється уніфікацію курсу карбованця

Київ (Р.Р.) — Тут у середу, 26-го жовтня, опубліковано рішення засідання тендерного комітету. Учасники засідання ствердили, що на українсьий міжбанківській валютній біржі попит на тверду валюту, яка продавалася за курсом Національного Банку України, значно перевищував пропозиції на продаж. За курсом 43,000 карбованців за один доляр продано 14 мільйонів 481,257 долярів, а попит був — понад 73 мільйони.

Німецьких марок продано 977,168, а попит був — понад 1.5 мільйона. Російських рублів продано 8 більйонів 637 мільйонів 957,000, а попит був — понад 41 більйон.

Гроші, отримані в результаті тендеру підуть на потреби енерґетики і медицини, пояснив представник тендерного комітету. Очікується, що, через уніфікацію курсу карбованця до іноземних валют, ще цього тижня відбудеться заключне засідання тендерного комітету на якому буде зроблено підсумок його діяльности. Міжвідомчий комітет з питань визначення пріоритетів використання валюти вже не приймає заявки на розподіл валюти.

Постановою національного Банку України з 24-го жовтня скасовано фіксований курс карбованця щодо чужоземних валют і тепер він є визначений за результатами торгів на українській міжбанківській валютній біржі. Обмежено обсяги кредитів, які НБУ надаватиме Урядові. (141 трильйон карбованців на 1995 рік), встановлено кредитні межі для комерційних банків тощо. Керівники НБУ пояснюють, що тверда валютна політика НБУ спрямована на оздоровлення фінансової систеими.

ОБІД-ЗУСТРІЧ З А. ЗЛЕНКОМ

Ню Йорк.—Місцевий УНДім в порозумінні з УККА та УАКРадою влаштовує обід-зустріч з новопризначеним амбасадором України до ООН Анатолієм Зленком. Обід-зустріч відбудеться у четвер, 10-го листопада, о год. 6-ій вечора, в УНДомі, 140 Друга аве. Квитки в ціні 25 дол. від особи можна набути в дирекції УНДому.

В АМЕРИЦІ

НАЙНОВІШІ ОПИТИ ПРОВЕДЕНІ щоденником „Ню Йорк Таймс" і телевізійною мережею Сі-Бі-Ес знову підкреслюють , що з наближенням виборів громадскість ще більше невдоволена кандидуючими політиками. Крім того, виборці невдоволені цілим політичним процесом в країні та лякаються своєї безпорадности їх у майбутньому змінити, що в результаті викликає небажаний песимізм.Оґірчення на Конґрес досягає досі небачених розмірів, бо понад 60 відсотків опитаних. Аналітики уважають, що такого відчуття безвихідности у виборців не було від 1979 року, коли Америка опинилася в кліщах економічного застою та тирбот про долю захоплених Іраном американських закладників.

АМЕРИКАНСЬКІ ОФІЦІЙНІ чинники, які вели переговори з представниками бірмійської військової хунти в середу, 2-го листопада,підтвердили, що повертаються без будь-яких успіхів. Американці намагалися отримати обіцянку про повернення демократії та забезпечення людських пряав. Група під керівництвом Томаса Габарда, заступника секретаря Державного департаменту для східньоазійських і тихоокеанських справ, є першою офіційною делеґацією ЗСА, яка відвідала Міянмар /колишню Бірму/ від часу перебрання влади військовою хунтою в 1988 році.

НЮЙОРКСЬКА ФІРМА інформаційних даних цінних паперів, базуючись на власних дослідах, стверджує, що у цьому році завважується пожвавлення так званого злиття компаній, що було дуже популярним у 80-их роках. Правда, тепер воно не дійшло до таких розмірів як тоді, заробітки з цього приводу не є такими значними, але факт залишається, що корпораційні злиття повертаються. Економісти уважають, що заощадивши багато у ранніх 90-их роках, на постепенному скороченні росту своїх підприємств і кадрах робітників, корпорації нині намагаються збільшити свої доходи саме цим способом .

УРЯД ПРЕЗИДЕНТА БИЛЛА КЛІНТОНА запевняє, що його пляни про встановлення багатомільйонового банку для розвитку країн Близького Сходу не є пропавшими, бо багато арабських країн погодились внести до нього свої датки. Урядові чиновники також підтвердили , що деякі арабські країни вирішили не бути вкладниками, але не заперечують потреби такої фінансової установи. Тому на конференції у Касаблянці вирішили створити студійну групу, завданням якої є розглянути найкращі варіянти створення такого банку та системи його фінансування.

Генеральний секретар ООН відвідав Азербайджан і Грузію

Баку, Азербайджан. — В парляменті цієї республіки виступив генеральний секретар ООН Бутрос Бутрос-Ґалі- .Він говорив про ролю Організацій Об'єднаних Націй в сучасному світі і про глььбальні проблеми людства у зв'язку зі закінченням епохи холодної війни. „Нові завдання нашої найавторитетнішої міжнародної організації полягають передусім у ліквідації наслідків минулого, а також у розв'язанні таких гострих проблем, як міжнародний тероризм , наркобизнес і наркоманія, АІДС, соціяльна нерівність",- підкреслив Б.Бутрос-Ґалі.

Щодо конкретної ситуації в Азербайджані, то генеральний секретар ООН пообіцяв республіці підтримку в усіх політичних і економічних ділянках, в тому числі і у призначених на липень наступного року парляментарних виборах.

В Баку відбулася церемонія вручення Б. Бутросові-Ґалі диплому почесного доктора Азербайджанського державного університету.

Візита генерального секретаря до Грузії була пов'язана з режимом посиленої безпеки. У зв'язку з цим всі його зустрічі з керівниками республіки відбувалися в одному приміщенні — резиденції грузинського уряду.Спостерігачів здивувало також і те, що двічі, в перший і останній день візити, Б. Бутрос-Ґалі зустрічався з головою Верховної ради Грузії Едуардом Шеварднадзе наодинці.Таку опіку можна пояснити не тільки кризовою економічною і політичною ситуацією в республіці, але й намаганням грузинських проводників унеможливити зустріч генерального секретаря ООН з представниками грузинської опозиції.

Про зміст розмов Б. Бутріося-Ґалі з Е. Шеварднадсе інформаційні агентства ще не пвідомили.

ДОПОВІДЬ Б. ЧУЙКА В НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк. — Об'єднання колишніх вояків УПА, станиця в Ню Йорку, влаштовує доповідь гостя з України Богдана Чуйка, колишнього вояка УПА і політв'язня. Доповідь відбудеться у вівторок, 8-го листопада, о год. 6-ій вечора в залі Українського Спортового Клюбу, 122 Друга аве. Тема доповіді — „Націоналістичний рух в Україні та його проблеми і неполадки". Також буде висвітлено короткий фільм про УПА.

У СВІТІ

АНГЛІЙСЬКА ВЛАДА вирішила депортувати з країни Кані Йилмаза, одного лідерів турецьких курдів.Поліція заарештувала його в Лондоні, коли він їхав на зустріч з членом палати громад від Лейбористської партії Джаном Остін-Вокером і лордом Овбері, який представляє у верхній палаті англійського парляменту партію ліберальних демократів.З цього приводу міністерство внутрішніх справ повідомило, що хоч К. Йилмаз в'їхав у країну на законній підставі, його перебування в Англії „не відповідає інтересам національної безпеки".Разом з тим англійська влада хоче знайти третю країну, готову прийняти курдського провідника, оскільки на батьківщині, в Туреччині, йому загрожує нагайний арешт.

СУД У РИЗІ, латвійській столиці, розпочав переслухування у справі одного з чотирьох членів парляменту, яких звинувачують у співробітництві з колишнім КҐБ.Відповідати першому припало депутатові Едвінсові Інкенсові. До остаточного рішення суду за ним зберігаються всі депутатські права та обов'язки. Судові засідання є закриті. На цій умові наполягли свідки — колишні працівники КҐБ, що погодилися говорити в суді під псевдами і без журналістів. Справа ще одного, п'ятого, депутата, міністра закордонних справ Ґеорґса Андреєвса, до суду не дійде, бо він добровільно зрезигнував і відмовився від депутатського мандату.

АВСТРІЙСЬКА ПОЛІЦІЯ заарештувала в одному з віденських готелів колишнього амбасадора Сирії у Східній Німеччині Файсала Саммака. Його звинувачують у зв'язках з міжнародним терористом Ільїчем Раміресом Санчесом, який має ще назвисько „Шакал Карльос". Крім того, колишній сирійський дипломат причетний до вибуху бомби у будинку французького культурного центру в Західньому Берліні у1983 році.За Ф. Саммаком німецька служба безпеки почала стежити після того, як документи про його діяльность були виявлені в архіві міністерства державної безпеки колишньої комуністичної Східньої Німеччини.

В БЕРЛІНІ відбувся напад на бюро Соціял-демократичної партії Німеччини, яким керує заступник голови партії, депутат парляменту Вольфґанґ Тірзе. Троє невідомих осіб, увірвавшись у приміщення, понищили всі меблі і книжкові шафи, розбили металевий сейф, забравши з нього декілька тисяч марок, що були призначені для оплати недавньої виборчої кампанії.

МІНІСТЕР закордонних справ Австралії Гаррет Еванс повідомив, що отримав інформацію щодо вбивства „червоними хмерами" трьох західніх закладників. Урядові війська Камбоджі, захопивши бандитську базу в південній провінції Кампот, де перед тим „червоні хмери" утримували трьох закордонних туристів — австралійця, англійця і француза, не знайшли їх там. Відомо, що викрадачі спочатку погодилися випустити закладників за 600,000 дол., однак хмерські лідери висунули вимогу, виконати яку не було можливости — вони зажадали в обмін за звільнення туристів припинити всю закордонну допомогу законному урядові Камбоджі.

ДЕПУТАТСЬКА фракція „Женщіни Росії" в Державній думі подала до суду московський тижневик „Собесєдік", завинувативши його у порушенні закону про пресу і професійної журналістичної етики.. Конфлікт виник після оприлюднення „Собесєдіком" матеріялу під назвою „Жінки Росії: утримання до переможного кінця", в якому стверджувалося, що представниці фракції закликали все російське жіноцтво відмовитися від виконання подружніх обов'язків аж до того часу, поки чоловіки не приведуть країну до порядку.

В МОСКВІ відбулася перша від 1917 року конференція монархістів. У її праці взяли участь понад 500 делеґатів. Вони обговорювали проблему відновлення російської монархії. Серед делеґатів конференції були колишній віцепрезидент Росії Алєксандр Руцкой і 13-річний праправнук російського царя Ніколая II.

СВОБОДА SVOBODA

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінгтоні: (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс.)

Передплата на рік $55.00, на півроку-$32.00, на 3 місяці-$17.00.
Для членів УНСоюзу $30.00 річно. За кожну зміну адреси-$1.00.
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Голосуйте!

В Америці завівся звичай, що перед кожними виборами газети поручають голосувати на такого то кандидата. „Свобода" цього не робила і не робить, бо має інший підхід до цієї проблеми. Перш за все закликаємо принципово — Голосуйте! Активне право голосування — це найкращий здобуток демократії і користання з нього — це не тільки привілей, але й обов'язок кожної відповідальної людини. Дехто каже: „Без мене обійдеться", або „Мій один голос не рішатиме". Таке говорення — це виправдування свого лінивства і свого асуспільного становища, що його схоплює українська приказка „Моя хата скраю". Але життя культурної людини наприкінці XX сторіччя не є „скраю", бо коли б усі так казали, світ завернув би назад — до середньовіччя.

Американські люди цікавляться у теперішніх виборах головно двома справами — податками і злочинством і поручають голосувати на тих, що противляться безвідповідальному видаткуванню, спричинюванню бюджетового дефіциту та шуканню порятунку у нових податках. Нас, українців, зобов'язує інший критерій: як ставиться даний кандидат до України та її потреб. Члени первісної нашої заробітчанської еміграції в масі голосували за кандидатів Демократичної партії, бо вона орудувала й тепер орудує головно гаслами матеріяльної натури: збільшенням варстатів праці, запевненням добробуту людям, покращанням життєвої стопи. З напливом до Америки політичних емігрантів, особливо після „великогоісходу" після Другої світової війни, наші люди дивилися на політичне обличчя кандидатів, без уваги на їх партію. Цей критерій обов'язує тепер більше, як будь-коли, бо постала на сході Европи українська держава, яка борсається з труднощами і важко перебороти їх без чужинецької допомоги. Не йдеться тільки про гроші, а про прихильну настанову, про ясне і рішуче становище щодо ненарушення державних кордонів України, про ставлення до України як до повновартісного міжнародного партнера, а не як до країни другого рівня.

Американський не тільки загальний, але й політичний світ дуже слабо визнається у проблематиці сходу Европи, є ще чимало осіб, які ототожнюють схід Европи з Росією і є ще чимало таких, яким імпонувала й імпонує російська великодержава — чи то царська, чи комуністична, чи сучасна. А втім, були і є в обох американських партіях люди розумні, які думають ширшими категоріями. Кажучи конкретно — в Уряді колишнього демократичного президента Джиммі Картера був, як дорадник Президента у справах крайової безпеки, Збігнєв Бжезінскі, виразний приятель українців, першорядний знавець проблематики сходу Европи. В теперішньому Уряді такої одиниці нема, але в Конгресі є в обох партіях прихильні нам діячі. Тому саме ми закликаємо — голосуйте за тих, про яких знаєте, що вони ставляться до України та її потреб позитивно. Знаємо, що це нелегко знати і що можна помилитися. Теперішній Президент Америки запросив Президента України Леоніда Кучму і прийматиме його у Вашінгтоні ще цього місяця. Але недавно у довгій розмові з президентом Росії Борісом Єльцином говорив про „сфери впливів": Західня Европа — сфера впливів Америки, східня — Росії. Така неясна політика бентежить і тим паче треба бути обережними. Але йдіть 8-го листопада до виборчих домівок і голосуйте, — в Америці голосується машиною, не картками, як в Україні, і тут ні один голос не пропадає і ні одного голосу не можна пофальшувати.

Отож користаймо з того основного права і віддаймо голоси на тих, які сприяють Україні і українцям.

Автори книжок і видавництва, які бажають, щоб про їхні книжкові видання були в щоденнику поміщені бібліографічні нотатки, вістки й огляди, повинні прислати до редакції „Свободи" разом з двома примірниками даного твору також і адресу, де таку публікацію можна набути, та її ціну.

Дописи з життя громад, установ, організацій, інституцій чи осіб, включно з посмертними згадками-некрологами, мають бути не довші за три сторінки машинопису, писані через два інтервали на друкарській машинці і лише на одному боці листка паперу. Якщо допис писаний рукою, слід також дотримуватися великих відступів поміж рядками і писати розбірливо (дехто розуміє цю вимогу як писання великими літерами, насправді літери мають бути малі, але великі проміжки поміж рядками, щоб було де поправити речення, якщо зайде потреба). Дописи слід надсилати до редакції до десяти днів після описаної події. Редакція застерігає за собою право скорочувати дописи і правити мову. Просимо дописувачів подавати повні імена і прізвища у своїх матеріялах, не скорочуючи їх. У випадку англійських назв чи прізвищ слід подати їх і по-англійському і по-українському. — *Редакція.*

Валентина Бондаровська

НОВІ МОДЕЛІ ДУМАННЯ І ДІЇ

З чого починається і де закінчується імперія? Це питання задають собі люди, що в наш час живуть в Україні. Вони намагаються повернутися до історичних фактів: ось після Жовтневої революції зникла Російська імперія, кілька країн, і серед них Україна, стали незалежними. І що? Одразу ж Володимир Ленін зрозумів, що без України Росія не виживе... І почався рух: омана зверху інтелігентів в уряді, таких як В. Винниченко та М. Грушевський, і інспірація повстання знизу. І нарешті: нова імперія — Совєтський Союз. Спочатку — гра в українізацію, наступний крок — нищення інтелігенції України, штучний голод в 1932-33 роках, і на завершення — те, що ми прочитали в газеті „Аргументи і Факти" в часи М. Горбачова. В. Щербицький обіцяв Суслову, що протягом п'яти років в Україні практично не будуть користуватися українською мовою.

А що ж тепер? Знову Україна. Знову у ключовій позиції. Як вченим, нам добре видно, що йде масовий напад на народ України. Чому? Який? От подивімось. Йде швидке посунення до нового Совєтського Союзу. Як весь час кажуть діячі різних рухів Росії, вони не можуть собі навіть уявити, що Росія та Україна можуть жити окремо.

Цю частину соціяльно-психологічного тиску на народ України здійснюють через телевізію, радіо та газети фашистські лідери, комуністичні діячі, демократичні лідери, ті, кого „питає" центральне телебачення, що зветься „Останкіно". В. Жириновський навіть не приховує свого становища: „Ніяких республік, тільки губернії".

Друга частина соціяльно-психологічного тиску: показати народові України, що він вмирає з голоду, не може жити без старшого брата. Весь час у російській (яку читають в Україні) та українській пресі ми бачимо матеріяли: „Економіка України в кризі! Вона не виживе! Нема нафти! Нема сировини! Не платять! І хоч всі навкруги бачать, що є люди, особливо пенсіонери, хворі, яким дуже скрутно, насправді ніхто не вмирає, вони несуть у своїй ментальності тиск: „Боже, що з нами буде? Може, дійсно було раніше краще?" Цікаво, що тільки газета „Ізвєстія" влітку взяла на себе мужність надрукувати матеріял передових російських журналістів, що проїхали автошляхами України і прийшли до висновку: „Щось ми не бачили, що Ук-раїна вмирає. Живе Украї-на!" Але їх ніхто не почув.

Дійсно, Україна живе, її народ готовий до нових психологічних моделів. Він не чекає. Хоч сьогодні з нормальної точки зору при тому законодавчому хаосі і податковому тиску нічого зробити неможливо, люди рухаються до ринку: організовують торгівлю, відкривають приватні ресторани, працюють зі західніми фахівцями у застосуванні в сільському господарстві новітніх технологій, розвивають туризм тощо. Важко навіть уявити, де нині була б Україна, коли б народ мав хоч якусь підтримку в його русі до ринкової економіки. Цей дійсно працьовитий і мирний народ може бути тим соціяльно-психологічним центром, що може стабілізувати ситуацію в Центральній та Східній Европі. Можна спитати: „Чому саме Україна?"

Земля України має особливу специфіку, що формує в людини не тільки вміння працювати на землі, а й специфічні екологічні зв'язки та світосприйняття. Маючи найбагатші у світі чорноземи, люди одержують специфічний зворотний зв'язок, що розвивається у відповідності до його зусиль вирощувати щось на землі. Формується особливий позитивний динамічний цикл між людиною та землею, що формує генотип людей, які проживають на цих землях: генотип людини, якій притаманне особисте філософське, духове, трудове, матеріяльне спілкування з землею. Тому народ України історично постійно живе на одному місці, працює, накопичує, прикрашає своє житло та одяг на основі ознаки світла білого кольору.

Ця земля постійно народжує талановитих людей, що працювали в різних слов'янських культурах. З часів Києво-Могилянської Академії йдуть шляхи прямого влиття духових соків народу та землі України в слов'янство, особливо в російську культуру. Тут є земля, з якої слов'янський Антей бе-ре свою силу. Мабуть, тут є вирішення питання: чому Україна є ключем до центру Европи.

Здавалося б, чому б не використати цей регіон, цих мирних, працьовитих та освічених людей для вирощування нового життя? Ні. Це не вигідно ні старшому братові, ні тим, хто як і раніше, в комуністичні часи, при владі. Це, мабуть, не цікаво тим, хто хоче, щоб у колишньому Совєтському Союзі виростали паростки демократії, але не може збагнути, що ж є під руїнами суперколоса „совєтської імперії". Кинемо їм допомогу. „І самим приємно, і вони авось (в російському контексті) якось виїдуть".

Не виїдуть! Стануть на ноги і повернуться назад, до імперії. Вони вже йдуть і дуже швидко. Як? Поперше, до влади швидко пруться комуністи на неофашисти. Подру-

(Закінчення на стор. 3)

Валентина Бондаровська — кандидат психологічних наук, менаджер проєкту ООН „Психологічна регабілітація сім'ї", Київ.

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про дати, які не годен змістити

Минулого тижня зустріла я одного із нюйоркських знайомих — активіста і громадського діяча, а було це на одній з імпрез, що сипляться одна за одною і є їх так багато, як осіннього листя у цю пору, яке кожного року нагадує про те, що наближається листопад. Я дорогою здобуття інформацій з перших уст запитала, коли і де відбудеться святкування Листопадового Зриву з невід'ємною Панахидою, а у відповідь почула, що „зрив" не вмістився у перенасичений календар і хвилю інших, „більш експонованих монументальніших святкувань", вітань, бенкетів, ювілеїв чи урочистих обідів.

Це вже не перший подібний випадок у нашій громаді. Минулого року ми у цій самій рубриці писали про забуття 22-го Січня у користь „нового" свята незалежности — 24-го Серпня. Може цю заміну можна краще оправдати тим, що проголошення незалежної української держави після понад півсторіччя совєтської неволі стало більшим національним святом, ніж короткотривала українська республіка 1918 року, і тут ішлося тільки про безболісну заміну однієї дати іншою.

Але брак місця на відзначення Листопадового Зриву нашою громадою Ню Йорку таки вражає своєю жорстокістю щодо історичних дат з нашого минулого. Як це так? Маємо місце на „святочні обіди", різні ювілеї, які своїм початком далеко молодші за 1-ше Листопада 1918 року, бенкети і привітання достойних тепер гостей, які доволі часто при різних оказіях приїжджають сюди, а не стає місця на відзначення досі важливої дати нашої історії?

Хоч не маємо докладної інформації про те, скільки наших громад „забули" цю дату, але з перегляду численних оголошень у нашій пресі бачимо, що деякі запопадливі організатори громадських імпрез „порадили" собі в той спосіб, що за одним замахом рівночасно відзначають і Листопадовий Зрив, і 50-річчя бою під Бродами, і 50-річчя УГВР і УПА, творячи з того ледве чи стравну і смачну „салату". А в ще інших громадах навіть такого дивного сполучення не знаходимо, а тільки дальші оголошення бенкетів з тієї чи іншої нагоди і доповідей сьогоднішніх активістів з України, часом окремо, а часом як додаток до споживання бенкетових страв.

Нас постійно вчать, що історія повторюється, а може треба б ще і застановитися, чи історія не помститься, що її забуваємо? Розуміється, тепер можна знайти і на це оправдання. Чи ж не жили ми тут, далеко від України, вже майже півсторіччя, і при тому підтримували дух патріотизму в собі і в наших нащадках, саме нагадуючи кожного року ті світлі моменти минулого, визвольної боротьби і короткої державної самостійности, підсичуючи надією, що її ще повернемо, сподіваннями, що на нашій батьківщині таки щось зміниться на краще. Наша надія нас не підвела — це сталося і засипало нас немов бурхлива лявіна, яка заперла віддих. Виявилося, однак, що ця наша найсвятіша мрія сповнилася, але ми не були готові до її здійснення. Тому ми ніяк не можемо видістатися з-під навалу усіх цих почувань, переживань, подій, що нас всеціло захопили вихром і зуміли відвернути від нашого дотеперішнього життя, наших потреб насущних. Всі ми тут, у діяспорі, немов безперервно кочуємо на аеропортах, двірцях, когось вітаємо, когось прощаємо, або самі вирушаємо в Україну. Ми хотіли впродовж трьох років надробити згаяних 60 років, засипати прірву, що утворилася як з однієї, так і другої сторони. І саме у наслідок тих гарячкових дій завмирає дощенту все те, що ми плекали в діяспорі ці довгі роки. Ми є свідками і бачимо, як завмирають наші організації, наша культура і мистецтво, пошана до минулого і його творців. Чи не був цей застрик евфорії материка надто радикальним на сили і витривалість нашого покоління? А воно все ще старається як може, штигулькаючи „добігати" до подій, захоплене у його вихор, з останніх сил — фізичних і матеріяльних, намагаючись брати участь принаймні у частині імпрез, що тепер відбуваються по дві-три нараз, платити солоні гроші за квитки із своїх старечих пенсій і радіти, що ми „маємо врешті Україну"!

Але напевно багато із нас, тих „старших віком", на дні серця і споминів згадує, як давнішими роками на 1-го Листопада церкви були вщерть виповнені вірними, молодь і комбатанти у своїх одностроях з прапорами стояли в урочистому шику і як на спільному відтак святі раз у рік згадували тих, що їм завдячуємо Листопадовий Зрив. Однак так є, що земля крутиться у всесвіті, міняючи роки, місяці, і одне приходить на зміну іншому. Чи ж не завдячуємо, отже, Листопадові 1918 року події Серпня 1991-го?

О-КА

Юрій Р. Рибак

ДЕЩО ПРО СПОРТ І ДОЛЯР

Є люди, які легковажно сприймають серйозність спорту, мовляв, це ще одна з форм розваги, яка тимчасово відвертає увагу від щоденних справ. У дійсності спорт — це „виразно висловлений унікальний стандарт, який наказує видатна майстерність". Ця майстерність у спорті вимагає дисципліни, посвяти, обов'язковости і дотримання правил гри. У багатьох випадках успіх у спорті вирішують льояльність до дружини і посвята власної вигоди для її добра. Основні різниці у спорті — це його поділ на аматорський і професійний. Саме ж поняття „аматор" виникнуло в XVI ст. в Англії з метою відокремити „джентлменів" (осіб, що у поведінці дотримуються правил чемности) від „покидьків" суспільства, якими були одиниці соціяльної меншевартости. На такий поділ вплинула тодішня соціяльна клясова різниця. Тільки бо джентлмени були спроможні дозволити собі на аматорство у спорті, бо жили на спадковому багатстві. Вони були неплатними атлетами упривілейованої кляси, що одночасно відрізняло їх від платних членів неупривілейованої кляси. Такий стан дав можливість участи у змаганнях тим спортовцям, які без винагороди не могли б були осягнути вершин спортових можливостей і заразом запевнити постійний прожиток собі і родині.

Як виявилось у практиці, більшість тих, що беруть участь у важливих родах спорту походять з робітничої кляси і незаможних родин. Тим робом ворота до спорту відкрились для талановитих осіб без різниці їхнього маєткового стану і соціяльного походження... І можна б сказати, що збігом обставин в спорті витворилася ситуація, схожа на ту, яка існує в економіці, а саме: „роля підприємства і завдання працівника".

В економічному розумінні спортовий клюб зайняв становище підприємця, котрий дає нагоду і можливість атлетові, себто робітникові, за винагороду продукувати якісний товар у формі індивідуальної або дружинової активности. Остаточно економічні закони, що правлять ринком, перещепились теж на спортовий клюб і його власників, які стали підприємцями... У зв'язку з тим приходиться, одначе, завважити, що поділ спорту тільки на аматорський і професійний не є повністю, бо туди промощує собі рівнобіжну дорогу ще інший поділ, а саме: професійний і комерційний. Чому ж так? А тому, що комерція своїм всесильним доляром остаточно оформлює наставлення загального професійного спорту, як теж поодиноких спортовців. Для прикладу візьмім американський бейзбол і пригадаймо собі, що у 1922 році Верховний суд ЗСА виключив був лігу бейзболу з антитресовських законів, які відносились до підприємств. Ліга, одержавши вільну руку, довела до того, що терпець у грачів скінчився і вони вийшли на страйк. Бейзбол завмер, а з ним скінчилось цьогорічне змагання за першенство... Чи тут вина тільки високоплатних грачів, які жадали ще більше? Ні. Тут у груди мусить теж вдари-тись обмежена скількість монопольних власників клюбів. Чому? Тому що клюби бейзболу, виключивши конкуренцію, стали панами власної ситуації, про що навіть не може мріяти американський бизнес. Клюби контролюють професійні „френчайзи" — право до власности для лігою дозволених клюбів — ведуть переговори контрактів з виключним правом для радієвих і телевізійних мереж, диктують структуру власности у всіх клюбах, контролюють діяльність нижчих лігових клюбів, а правила змінюють коли завгодно.

Спортові сторінки американських газет часто залишають по собі враження, що в них мова не так про спорт, як про бизнес. Відомі є мільйонові винагороди передових грачів і вимоги радіо і телевізійних передач при встановленні часу і місця ігор, інтерв'ю зі змагунами і власниками тощо. Зважмо, що тільки у самому 1990 році телевізійна сітка виплатила була лізі бейзболу понад один більйон долярів, а поодинокі клюби ще одержали додаткові мільйони від місцевих станцій радіо і телевізії. У висліді кожний клюб на початку сезону мав на власному банковому конті вже мільйони долярів, заки ще продав перший квиток вступу!

Для кожного, хто розчарований великою комерційністю професійного спорту є нагода приглянутись ближче аматорам. Вони ж бо не заробляють мільйонів, а їхні клюби — це безприбуткові організації. Та примана чи пак конечність доляра стає силою, що розбила навіть мури Олімпійських Ігор — колишньої твердині аматорства. Зникає теж романтичний образ студента, який крім серйозних студій, посвячує свій вільний час від науки спортові. У дійсності він одержує стипендію за участь у спорті. Це його головний предмет, а вимоги поступу у загальних студіях звужуються до мінімуму. Він стає атракцією університетського кемпусу. Він, як

(Закінчення на стор. 3)

Роман С. Голіят

ПАТРІЯРХ ЙОСИФ І МИСТЕЦТВО

Олег Ф. Сидор, „Блаженніший Йосиф і мистецтво", Видання Українського Католицького Університету св. Климента Папи, Рим, 1994, том 86, 99 стор.

Олег Ф. Сидор, історик мистецтва, завідувач відділом давньоукраїнського мистецтва Національного Музею у Львові, долучив до своєї праці каталог творів, що знаходяться у постійній експозиції мистецької галерії Українського Католицького Університету в Римі. Цю публікацію видано за пожертву-спадок 5,000 долярів покійної Ірини Щербанюк (ЗСА).

Автор згадує, що 31-го жовтня 1971 року відбулося урочисте відкриття Українського Музею при храмі Жировицької Богоматері та святих Сергія і Вакха. Головну доповідь мав маестро Святослав Гординський п.н. „Українське мистецтво впродовж віків".

Відкриття Українського Музею УКУ ім. св. Климента Папи в Римі було одним із проявів такого комплексного, глибинного розуміння Патріярхом Йосифом української духовної культури, однієї з цеглинок у реалізації його великої місії. Відкриття Музею УКУ відбулося рівно 40-років після того, як 4-го жовтня 1931 року, тоді ще ректор, Йосиф Сліпий у своєму звіті з діяльности Української католицької Богословської Академії у Львові за 1928-30 рр. зазначив: „Треба теж підкреслити факт оснування музею при Академії, який саме впорядковується і має вже цінні предмети. Його створення було конечне для глибшого зрозуміння й унагляднення нашого церковного мистецтва та тіснішого зв'язання Академії з минулим нашої церкви". Через рік, 9-го жовтня 1932 року, Музей Богословської Академії був відкритий як результат постійних зацікавлень о. д-ра Йосифа Сліпого мистецтвом.

Ще від 1922 року, тобто від початку свого постійного перебування у Львові, о. Й. Сліпий шукав старовинні речі для тамтешнього Українського Національного Музею (НМ), а також постійно мав у полі зору й інші інтереси Музею. Від лютого 1927 року він був членом Кураторії Національного Музею у Львові, брав активну участь у вирішенні багатьох музейних справ, входив до складу комітету посмертної виставки глибокошанованого ним мистця Петра Холодного. Сама виставка була відкрита у залях Національного Музею 22-го березня 1931 року. Під управою д-ра Михайла Драгана Музей Богословської Академії став чи не найповажнішою після Національного Музею скарбницею давньоукраїнського мистецтва. Серед 1,321 його експонату були високомистецькі ікони XIV—XVIII ст., плащениці й літургійний одяг; ікони на склі, майстерна різьба, вироби з металу, археологічні знахідки, нумізматика, медалі, зразки народного мистецтва (етнографія), твори мистців — сучасників о. Йосифа Сліпого.

Отець д-р Іван Хома згадує, що у квітну неділю 1944 року, увечорі, совєтська бомба влучила у будівлю Богословської Академії, в те її крило, що виходило на вул. Коперника і в якому якраз містився Музей, що дуже при тому постраждав.

Ректор о. Сліпий не лякався великих коштів, бо вірив, що для доброї справи гроші завжди знайдуться. Зі своїми думками звірився він перед проф. Петром Холодним і вони оба обговорили і розробили плян майбутнього іконостасу, а також крилосу та проповідальниці для каплиці Богословської Академії, яку виконав молодий тоді скульптор Андрій Коверко. Тож не дивно, що мальований упродовж більш як року іконостас, посвячений Митрополитом Андреєм Шептицьким 13-го грудня 1927 року, одразу ж був сприйнятий як видатне досягнення новітнього українського мистецтва.

Очевидно, маючи природне відчуття прекрасного, о. Йосиф Сліпий теоретично обґрунтував його впродовж своїх студентських літ, коли поряд з навчанням на філософському відділі університету в Інсбруку (1912-1919), а потім у Римі (1920-1922) — в Орєнтальному Інституті, Грегоріяномі, Анджелікумі.

Про його „естетичне око" промовляють чимало зібраних ним самим предметів із колекції Музею Богословської Академії, бо „Сам отець ректор в часі літніх вакацій їздив по селах і збирав по горищах церковних будинків старі ікони, іконостаси та заохочував студентів вишукувати давні пам'ятки й привозити їх до Музею Академії".

Колекція Музею УКУ в Римі має нині чимало першорядних речей, які тепер можна оглянути у найбільшому покищо музейному приміщені на П'яцця Мадонна деі Монті, 3 — великій Синодальній залі, що розташована саме над церквою Жировицької Богоматері та свв. Сергія і Вакха. Зрозуміло що тут, поза межами України, до музею не могли надходити численні твори давньоукраїнського мистецтва, як було колись у заснованому о. Йосифом Сліпим Музеї Богословської Академії.

(Закінчення на стор. 3)

ВІННИЦЯ. — Тут введено в дію найбільшу в Україні газозаправочну станцію для автомобілів. За добу вона заправляє майже 600 автомобілів. Тим часом бензина для авта тепер коштує 35,000 карбованців за літру.

ПРОГРАМА ПРО ТВОРЧІСТЬ Л. УКРАЇНКИ

Пассейк, Н. Дж.—Українська кредитова кооператива і Українська Централя влаштовують музично-поетичний вечір „Леся Українка в піснях і творчості", який відбудеться у середу, 9-го листопада, о год. 7:30 вечора в Українській Централі, 240 Говп аве., Пассейк, Н. Дж. Виконавці—артисти з України Світлана Ватаманюк (драматична актриса), Надія Петренко-Матвійчук (співачка, сопрано) та Світлана Глух (концертмайстер).

В Україні

(З інформацій УНІАР)

КИЇВ. — Президент України Леонід Кучма наклав вето на рішення Веховної Рди про інкасацію комерційних банків. Згідно з цим документом Національний Банк України видавав ліцензії комерційним банкам на інкасацію та перевезення валют.

КИЇВ. — Пресова служба Президента України поширила заяву з приводу відмови Федерації Профспілок України підписати генеральну угоду з Урядом на знак протесту проти одностороннього підвищення цін. Як сказано в заяві, Президент Кучма має намір співпрацювати з профспілками і спільно підготувати закон про соціяльне партнерство. Зустрічі та консультації з керівниками профісійних спілок плянується на найближчий час.

КИЇВ. — Голова Верховної Ради Олександер Мороз в інтерв'ю для Українського радіо повідомив, що 7-8-го листопада і далі залишається святом, оскільки Жовтнева революція „знаменує собою видатну подію XX століття, яка стала важливим етапом становлення української держави".

ЯЛТА. — Тут готується маніфестація на підтримку Володимира Юлаєва, який голодує, протестуючи проти звинувачень у підриві репутації суду. Адвокат Людмила Вансовська сказала кореспондентам, що „правоохоронні органи міста, перекручуючи закони України, ведуть злочинну боротьбу з громадською організацією Комітет Оборони Прав Людини (КОПЛ)". Лідера правозахисної організації Ялти В. Юлаєва 25-го жовтня вдруге засуджено на 13 діб. На знак протесту він голодує, а що в нього хворе серце, то можуть бути трагічні наслідки. Приводом для арешту стала його акція протесту — пікетування прокуратури й суду з плякатом, де був напис на захист іншого правозахисника, Івана Погорілого, якого засудили за „образу чести і ділової репутації суду".

ЗАКЛИК

Серед невеликої кількости видань, які послідовно й активно сприяють розвитку та утвердженню демократичних процесів в Україні, творенню самостійної соборної держави, є журнал „Українська Культура" — найстарший культорологічний часопис. На його сторінках вперше в Україні з'явилися гострі статті на захист рідної мови, про необхідність надання їй державного статусу. Видання ще за чотири роки до *трагічної дати в житті нашого народу — 60-ліття голоду-ге*ноциду, спричиненого імперською московською політикою, почало пробивати зону мовчання, викривати цей диявольський злочин і порушувати питання про гідне вшанування мільйонів невинних жертв. Серед помітних ліній журналу — осмислення явища „шестидесятників" у боротьбі за самостійну Україну, за національно культурне відродження народу, ряд портретів героїв національно-визвольних змагань.

Через численні оригінальні сценарії народних свят, обрядів, вечорниць ми прилучаємо своїх читачів до духових джерел народної культури і мистецтва, утверджуємо нашу ментальність, морально здорову й національно свідому родину, як першооснову держави.

Часопис друкує статті, спрямовані на самопізнання феномену великої і самобутньої української культури в контексті світової, та подолання культурного національного приниження. Приділяє особливу увагу питанням відродження історичної свідомости українства, постійно публікує матеріяли про славних синів і дочок України, які проживають у діяспорі, про їх непрості долі, внесок у розбудову держави.

Часопис „Українська Культура" виходить щомісяця, гарно ілюстрований, користується пошаною серед широкого кола читачів. Вартість річної передплати — 60 ам. дол.

Наш демократичний журнал переживає нелегкі часи. І все ж на противагу іншим виданням, лише завдяки неймовірним зусиллям його співробітників, стабільно виходить до читачів, посідає помітне місце в національно-культурному відродженні України. Сьогодні часопис потребує невідкладної допомоги. Тому ми звертаємося до наших друзів за кордоном, сподіваючись на їхнє розуміння і прихильність, з проханням фінансово підтримати найстарший в Україні журнал. Передплативши „Українську Культуру", ви врятуєте духовне джерело нашого відродження.

Зважаючи на те, що видання не має валютного рахунку, просимо кошти за передплату, благодійні пожертви передавати безпосередньо через нашого кореспондента у ЗСА Скрипку Тамару (тел. (212) 222-1868).

Будемо щиро вдячні за допомогу і підтримку. Ми певні, що наша спільна праця на благо рідної України принесе добрі наслідки.

Андрій Яремчук,
головний редактор журналу „Українська Культура"

ТУРА АНСАМБЛЮ „КАРПАТСЬКИЙ ВІЗЕРУНОК"

Сиракюзи, Н. Й. — Продовжується тура фолкльорного ансамблю з України „Карпатський візерунок". Наступні концерти відбудуться: у Сиракюзах, Н. Й. — 5-го листопада, о год. 6-ій вечора, в УНДомі; в Норт Порт, Фла. — 9-го листопада, о год. 7-ій вечора в Культурному Центрі св. Андрія; в Купер Сити, Фла. — 12-го листопада, в залі української православної церкви, початок о год. 2-ій по полудні ; в Маямі, Фла. — 13-го листопада, о год. 11-ій ранку, в українській католицькій церкві, 39 північ-захід 57-ма вул.; в Голливуді, Фла. — 13-го листопада, в Українському Культурному Центрі, початок о год. 6-ій вечора; у Філядельфії — 19-го листопада, в УОКЦентрі, початок о год. 6-ій вечора; в Джерзі Сити, Н. Дж. — 20-го листопада, в УНДомі, початок о год. 5:30 вечора; в Честері, Па. — 20-го листопада, в залі церкви св. Духа, початок о год. 12:30 дня, та в Нюарку, Н. Дж. — 26-го листопада, в залі школи св. Івана Хрестителя, початок о год. 7-ій вечора. У справі інформацій слід звертатися до Юрія Дармограя (716) 685-1505.

Представники СКУ зустрічались з Президентом Л. Кучмою

Торонто (СКУ). — Під час перебування Президента Леоніда Кучми в Торонто, дня 25-го жовтня ц. р. відбулася з гостем зустріч представників Президії Секретаріяту Світового Конґресу Українців (СКУ) в особах: д-р Дмитро Ціпивник — президент, д-р Олег Романишин, перший заступник, інж. Ярослава Соколик, генеральний секретар, д-р Василь Верига, касир. Світову Федерацію Українських Жіночих Організацій заступала на тій зустрічі її голова Оксана Соколик.

На зустрічі були теж присутні Геннадій Удовенко, міністер закордонних справ, України, Віктор Батюк, амбасадор України до Канади, Дмитро Табачник, Г. Чернявський, керівник Служби протоколу Президента, та інші.

З огляду на обмежений час порушено тільки декілька проблем, як співпраця та координація дій з Урядом та дипломатичними представниками України в країнах українського поселення, переговори з урядом Росії, багатогранні проблеми українців, які проживають в країнах колишнього СССР та можливості і роля жінки в закріпленню української держави.

Президент з увагою слухав та коментував порушені справи. Запевнив, що робитиме все можливе, щоб закріпити державу та поправити економічний стан країни. Президент підкреслив, що до тої важливої та відповідальної праці хоче сконсолідувати всі сили народу. Він уже назначив двох кращих представників демократичного бльоку до Уряду на відповідальні становища. Заявив, що вже скоро призначить відповідне міністерство в питанні жіночих проблем.

Президент Л. Кучма подякував делеґації СКУ за ділову, але приємну зустріч. На закінчення д-р Д. Ціпивник передав Президентові меморандум СКУ, де порушено пляни співпраці, як і теж проблеми, які турбують українську громаду в діяспорі.

Дещо...

(Закінчення зі стор. 2)

аматор, здобуває комерційне значення у фінансах школи. І тут публічна опінія завважує, що університетський спорт має своєрідний характер, де саме „комерція вдягає професійність у шати аматорства".

І як би не підходити до взаємовідношення між спортом і доляром, то таки виходить, що доляр може впливати на спорт завдяки ідейному наставленні суспільности. Воно дає психологічне підбадьорення і почуття гордости кожному, хто цікавиться спортом. Теж наша діяспора виявила позитивне зацікавлення в задумі спортових товариств створити фінансову підтримку для розбудови спорту в Україні і репрезентації на спортових аренах світу. І тут слова стали ділом!

Нові...

(Закінчення зі стор. 2)

ге, розроблені блискучі стратегія та технологія економічного та соціяльно-психологічного тисків, які в умовах відсутности нових психологічних та соціяльних моделів, відсутности віри з необхідністю породжують в людей страх та тяжіння до минулого. А далі, це питання, як кажуть, техніки, угода про безпеку, двосторонні угоди, проникнення структур старшого брата на землі молодших, миротворчі місії тощо.

Що ж робити? Це центральне питання. Конференція, яку організувала доктор Дженей Вайнголд (Кольорадо Спрінґс) і що пройшла щойно в Кольорадо, прийшла до висновків:

* Ніякі реформи та зміни неможливі без соціяльно-психологічної основи;
* Працювати треба як з вищими, так і знижніми рівнями країни;
* Треба випрацювати методологію побудови соціяльно-психологічної картини суспільства, що виявило бажання рухатися до ринкової економіки;
* Треба розпізнавати на вищому рівні (на базі застосування соціяльно-психологічних методів) людей, що дійсно здатні вести народ до нового життя і підтримувати їх (соціяльно, психологічно, економічно, через освіту);
* Треба випрацювати культурно та ментально орієнтовані нові соціяльно-психологічні моделі для формуваня середньої кляси;
* Треба формувати у вищих сферах Заходу, зокрема в З'єднаних Стейтах Америки, розуміння дійсної проімперської та прокомуністичної ситуації в колишньому СССР.
* Треба формувати у людей західнього світу розуміння, що „чорнобильські аварії" стосуються безпосередньо їх і включити їх в новий рух: „Формуємо середню клясу в країнах колишнього СССР за схемою сім'я—сім'ї. Майбутнє ваших та наших дітей єдине на цій маленькій плянеті".

Патріярх...

(Закінчення зі стор. 2)

Отже, колекція мистецької ґалерії Музею УКУ дає достатній матеріял для ознайомлення з окремими періодами і стилістичними течіями українського мистецтва, окремими його майстрами та їхніми ідейно-тематичними й формально-пластичними зацікавленнями.

Музей УКУ — це також і велика збірка традиційного на-родно-етнографічного мистецтва (вишивка, різьба по дере-ву, кераміка і народна ноша, писанки й різні ужиткові пред-мети), поштових марок, значків і жетонів, пам'яток церков-ного життя, речей, що так чи інакше пов'язані з Блаженні-шим.

У збірках Музею Блаженніший бачив один з чинників, які мали допомогти українцям не затратити своєї національної ідентичности, проти чого він застерігав усіх нас у „Заповіщанні": „Пам'ятайте, що нарід, який не знає, або загубив знання свого минулого з його духовними скарбами, вмирає і зникає з лиця землі".

Свята Софія Римська — окрема тема, це — лише один із численних життєвих подвигів Блаженнішого Йосифа, якими він залишився в історії України, церкви, мистецтва. У Соборі Святої Софії в Римі, пише автор, по праву з'явилося зо-браження ініціятора її будівництва, надхненника її мистець-кого оздоблення, творця унікального українського осередка в діяспорі, духовним ядром якого є цей храм.

„Український Рим" сьогодні (та не лише Рим!), пише О. Сидор, — це передусім результат титанічної за маштабом праці Блаженнішого Патріярха Йосифа Сліпого, навіть частина якої була би не під силу звичайній людині, не покликаній до цього Божим провидінням. Бачимо нині, з якими труднощами при вирішенні деяких подібних проблем стикається наша держава. Тут же його волею постав цілий осередок, у якому буквально від дня заснування йде активне релігійно-громадське, освітнє, культурно-організаційне життя.

У списку-каталозі мистецької ґалерії Музею УКУ автор перелічує 163 мистців з їх короткими біографіями й подає деякі репродукції з їх робіт.

До згаданої публікації додано резюме англійською мовою. Праця має багатий джерельний матеріял і видана на гарному папері. Задум цієї роботи з'явився в автора під час перебування в Римі від 14-го листопада 1991 до 6-го березня 1992 року.

В суботу, 8-го жовтня ц.р., відзначено 30-ліття Федеральної Кредитової Кооперативи СУМА в Йонкерсі — бенкетом в просторій залі Дому Спілки Української Молоді при 301 Палісейд евеню.

Ювілей своєю присутністю звеличали: парох української католицької церкви в Йонкерсі о. Ігор Міджак, о. д-р Володимир Фіголь, диякон Іван Єдриговський, представник Української Кредитової Кооперативної Ради, Централі Українських Кредитових Кооператив Америки та Дирекції Федеральної Кредитової Кооперативи „Самопоміч" з Ню Йорку д-р Богдан Кекіш, представник Крайової Екзекутиви УККА інж. Михайло Шпонтак, заступник голови УВАН — проф. д-р Василь Омельченко, голова Головної управи ООЧСУ мгр Євген Гановський з дружиною мгр Дарією, представник ЗУАДК мгр Іван Кобаса, заступник голови Головної Управи Т-ва вояків УПА ім. ген. хор. Романа Романа Шухевича — Тараса Чупринки Мирослав Климко з дружиною Галею, від Фундації УВУ мгр Теодор Воляник, від Головної управи ОЖ ОЧСУ — Марія Кульчицька, від Управи Українського Музею в Ню Йорку — голова д-р Осип Данко, від крайової Управи ОО Лемківщина інж. Степан Гованський з дружиною Надією.

10-ліття Федеральної Кредитової Кооперативи в Йонкерсі

Гарне враження робила присутність делегатів від кредитових кооператив. Крім уже згаданого д-ра Богдана Кекіша були адвокат В. Поливко з української православної кредитівки Ню Йорку, мгр Ярослав Федун з численною делегацією з кредитівки „Самопоміч". Ню Джерзі, Ігор Ляшок і Орест Цяпка „Самопоміч" Нюарку, Юрій Стахів з „Самопомочі" Гартфорду.

Від місцевих організацій були присутні — голова Відділу УККА, Вестчестер, мгр Володимир Микула, від 11-го Відділу ООЧСУ Ярослав Кіцюк з дружиною д-ром Марією, від Відділу Об'єднання Жінок ОЧСУ Катерина Фриз, від Відділу Т-ва кол. вояків УПА в Йонкерсі Богдан Ковалик з дружиною Іриною, Відділу Організації Оборони Лемківщини Степан Капітула з дружиною Тересою, від Спілки Української Молоді в Йонкерсі інж. Андрій Горбачевський з дружиною Дарією, від 8-го Відділу УН Союзу Володимир Козіцький з дружиною Анною, від 7-го Відділу УНПомочі — Марія Шмагай і Стефан Гаврилюк, від 4-го Відділу СУК „Провидіння" Михайло Терлецький з дружиною Анною і Василь Коцур з дружиною Анною.

Бенкет відкрив голова дирекції кооперативи Лев Футала і попросив хвилинною мовчанкою вшанувати пам'ять усіх членів, які померли протягом тих 30 років, а було їх 186. Американський гимн відспівала Оля Ходоба-Фриз, український гимн співали усі присутні. Молитву промовив парох української католицької церкви в Йонкерсі о. Ігор Міджак.

Лев Футала попросив на господаря вечора члена Громадського Суду Крайової Екзекутиви УККА, члена Крайової Управи СУМ, референта зовнішніх зв'язків місцевого Відділу УККА і члена Управи Осередку СУМ адвоката Романа Козіцького, який представляв гостей та проводив мистецькою програмою.

Про початки заснування кооперативи говорив довголітній скарбник-управитель, а тепер почесний член дирекції мгр Святослав Н. Коцибала.

Ініціятором заснування кооперативи була Управа 11-го Відділу ООЧСУ, яку очолював мгр Володимир Черевко. Він був першим головою дирекції кооперативи. Чартер одержано 26-го серпня 1964 року. Свою діяльність кооператива починала в Домі СУМА, який було закуплено спільно з організаціями Українського Визвольного Фронту. Кімнату переобладнав Роман Глушко і в ній почали працювати. Перший вклад, 25 дол., заплатив Володимир Козіцький за чартер і йому зачислено на його конто „шер".

На сьогодні кооператива налічує 4,300 членів і в активах 70 міл. дол. Від 1970 року кредитівка працює в новому Домі СУМ.

Кредитівка надає своїм членам усі можливі послуги і намагається задовольнити всі сучасні фінансові потреби. Платить вищі відсотки, ніж інші фінансові установи, має „моні-маркет", сертифікати, IPA, чекові конта, кредитні картки „Віза", подорожні чеки, дає позички на найнижчі відсотки. Крім фінансових послуг для членів, до традицій кредитівки належить постійна жертвенність на культурно-освітні цілі, церковні, харитативні, громадські, а сьогодні й на потреби розбудови і закріплення незалежної української держави.

Слово англійською мовою виголосив скарбник-управитель Ігор Макаренко. Він підкреслив важливість осягів кредитівки для громади, зокрема для молодшого покоління, яке є заступлене в дирекції, у Кредитовому комітеті, в Контрольній комісії.

Кредитівка докладає багато зусиль, дбаючи про зміцнення економіки міста Йонкерсу, про добро його громадян, а також і про ширення української культурної спадщини та правди про Україну.

На бенкеті оприлюднено проклямацію посадника Йонкерсу Теренса М. Залеського в якій він проголосив день 8-го жовтня 1994 року Днем федеральної кредитової кооперативи в Йонкерсі.

Резолюцію від стейтової Ліги кредитівок в неприсутності президента Чарлеса М. Вітні (Charles M Whitney) прочитав голова округи Вестчестер-Ракленд Марк Велчеф і передав голові Левові Футалі і скарбникові управителеві Ігореві Макаренкові.

Почесними гостями були консул України в Ню Йорку Ілля Олійник і працівниця консуляту Ірина Осауленко.

Після обіду привіти зложили інж. Михайло Шпонтак -- від Крайової Екзекутиви УККА, і д-р Богдан Кекіш — від ЦУКА. Письмові привіти зачитав господар бенкету адвокат Роман Козіцький. Єпикоп Стемфорської дієцезії Владика Василь Лостен, який не зміг прибути, бо саме в тому часі відбувався з'їзд вівтарних дружинників, як також Конгрес Ліги Української Католицької Молоді. Владика побажав приємних святкувань і передав своє Благословення на дальший розвій кредитівки.

Привіти надіслали також від Української Світової Кооперативної Ради, від губернатора стейту Ню Йорк Маріо М. Квомо, від реґіонального директора кредитівок Лейна М. Бумґарднера, та від ряду українських кредитівок в ЗСА, які з огляду на віддаль не могли прислати своїх представників.

В мистецькій частині виступали члени Студії Мистецького Слова під керівництвом Лідії Крушельницької. Д-р Лесь Кмета і Ярослав Шуль розвеселили присутніх дотепними гуморесками.

Мистецьку програму збагатив своїм виступом співочий ансамбль „Ливів'яни".

Сцену гарно прибрав довголітній член дирекції кооперативи Ярослав Кіцюк символікою установи та написом із зазначенням її 30-ліття.

Молитву провів о. д-р Володимир Фіголь.

Лев Футала подякував всім присутнім за численну участь, господареві вечора за уміле проведення програми, головним членам дирекції кооператив, представникам установ і організацій за їхню присутність та побажання, а членам — за розбудову своєї установи та постійну підтримку.

Відспіванням „Боже Великий, єдиний, нам Україну храни" закінчено імпрезу.

Л.Л.

Напередодні...

(Закінчення зі стор. 1)

Нюарк Симфоні Голл і Гарден Стейт Артс Центрі в Ню Джерзі та в концертових залях багатьох інши міст Америки та Канади. Під час своїх двох поїздок до Західньої Европи хор „Думка" співав у відомих залях Лондону, Зальцбурґу, Мюнхену, Саверн, Карльсруге та Страсбурґу. Під час турне по Україні „Думка" співала у Львові, Києві, Каневі та Полтаві.

Продовж існування хору „Думка" диригентами були Леонтій Крушельницький, Ігор Соневицький, Олександер Микитюк, Іван Задорожний, Олександер Берник, Семен Комірний, а від 1991 року по сьогодні — Василь Гречинський. Крім того, жіночим хором „Думки" дириґували Роман Степанюк та Іван Жуковський, „Молодою Думкою" — Роман Степаняк, Яра Кекіш та Семен Комірний, а вокальним ансамблем „Думка" — Михайло Лев.

За весь час свого існування хор „Думка" збагачувала культурно-духовне життя української діяспори, а також знайомив американську, канадську та европейську публіку з надбаннями українського хорового мистецтва. Це хор „Думка" плянує робити і в майбутньому.

Ювілейний концерт у суботу, 12-го листопада у Купер юніон в Ню Йорку — це дальший доказ, що хор „Думка" живе, творить і співає, тим роблячи вклад у розвиток українського хорового мистецтва.

ШИРОКОВІДОМА КРИМІНАЛЬНА справа О. Джей Сімпсона наближається до того дня, коли вже розпічнеться судова розправа. З цього приводу оборона оскарженого почала голосно говорити про свої пляни. Найперше адвокати уважають, що злочин убивства колишньої жінки Сімпсона Ніколі та її приятеля Роналда Ґолдмана був скоєний кількома оцобами. Дальше оборонці твердять, що не вони мають завдання найти розв'язку вбивства, щоб доказати невинність свого клієнта, а прокуратура має за завдання доказати його вину.

ДОРОГІ УКРАЇНСЬКІ БАТЬКИ! ЧИ ВИ ВЖЕ ПЕРЕДПЛАТИЛИ ДЛЯ СВОЇХ ДІТЕЙ ДИТЯЧИЙ ЖУРНАЛ „ВЕСЕЛКА", ЩО ВИХОДИТЬ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ?